

IN MEMORIAM **PĂRINTELE ARHIMANDRIT** **CHESARIE GHEORGHESCU** **(1929-2017)**

Monahia Miriam CĂRĂMIDARU'

Comemorând cu smerenie un an de la trecerea la cele veșnice (14 iunie 2017-14 iunie 2018), îi închinăm cu fiiască smerenie și

pioasă recunoștință câteva relatări importante din viața sa, care să scoată la lumină, fie și numai indirect (parțial), lauri străduințelor și aspirațiilor sale sincere depuse în câmpul de sfântă activitate al Bisericii noastre Ortodoxe.

Considerăm aceasta un sincer și binecuvântat omagiu adus preotului și teologului care și-a identificat viața sa cu studiul și cu slujirea Bisericii, a teologiei și a prețuirii patriei străbune, înfruntând pe parcursul vieții sale atâtea momente triste, dar bucurându-se, foarte rar, și de unele raze de lumină, pe această cale a suferințelor, în general, și a aspirațiilor sale înalte, precum și a păzirii cu sfințenie a sfințelor voturi monahale.

Părintele Arhimandrit Chesarie s-a născut la 12 martie 1929, în comuna Oșești, județul Vaslui, din părinții Neculai și Anghelina Gheorghescu, țărani mijlocași. Numit la taina sfântă a botezului Constantin, el este al cincilea din cei șase frați ai familiei N. Gheorghescu: Elena, Eva, Gheorghe, Maria, (Constantin) și Aurica; a deprins de la părinți cinstea, corectitudinea și respectul față de oameni.

Având o frumoasă îndrumare religioasă de la mama sa și fiind obișnuit cu sfințele slujbe, cu rugăciunea și dragostea pentru cele sfinte, Constantin a simțit o chemare sufletească pentru viața monahală.

În anul 1945, la vârsta de 16 ani, după un pelerinaj de câteva săptămâni pe la mănăstirile Maglavid, Neamț, Secu, Agapia, Mălinești și Sâmbăta de Sus, s-a hotărât, la 22 iunie 1945, să-și închine întreaga viață în slujba Domnului, fiind în acest fel primit „frate începător” la Mănăstirea Cozia, unde s-a și format duhovnicește, sub îndrumarea Părintelui stareț de atunci, arhimandritul Ghermano Dineăță (+1971) și a ieromonahului Nifon Băicuș (+1978), călugări elevați și orientați în cele ale vieții spirituale. Deși era o atmosferă grea în Mănăstirea Cozia, România era sub stăpânirea comunistă și începuse propaganda bolșevică împotriva Bisericii, părinții luptând din toate puterile să mențină viața monahală după rânduiala Sfinților Părinți. De la cuvioșii Părinți din Cozia, fratele Constantin a învățat evlavia, blândețea, smerenia, iubirea de Dumnezeu, de aproapele și de ade-văr, precum și statornicia în credința ortodoxă.

După aproape patru ani de noviciat la Mănăstirea Cozia, la 23 aprilie 1949, fratele Constantin a depus voturile monahale, primind numele de Chesarie, chiar în sămbăta Sfințelor Paști, moment semnificativ, cu valoare de simbol, pentru tânărul frate în vârstă de 20 de ani, care hotărâse să-și petreacă viața ca o perpetuuă pregătire

pentru „Duminica cea pururi luminată a învierii noastre în Hristos Iisus biruitorul morții”.

Răspunzând vocației cultivate de mama sa și de părinții săi duhovnicești de la Cozia, fiind deci pătruns de atmosfera spirituală a faimoasei ctitorii voievodale de pe valea Oltului a lui Mircea cel Bătrân, unde făcuse „ascultare” la umbra acestuia, timp de șase ani, tânărul monah Chesarie a fost rânduit de Cancelaria Sfântului Sinod, la propunerea Părintelui Nicodim Sachelarie, profesor la Neamț, să urmeze Seminarul teologic monahal de la Mănăstirea Neamț, pentru a aprofunda cunoștințele despre Dumnezeu și lucrările divine și pentru a sluji pe această cale Biserica și Neamul său.

Între anii 1951-1955 tânărul monah Chesarie a urmat acest seminar, având un comportament impecabil și absolvind cu calificativul *exceptional*, ca șef de promoție. La Seminarul de la Neamț l-a impresionat și l-a însuflețit în mod deosebit exemplul de trăire monahală și de pregătire teologică și duhovnicească a Părinților Arhimandriți și dascăli de teologie Nicodim Sachelarie, Benedict Ghiuș, Petroniu Tănase, Andrei Scrima, Ioan Iovan, ș.a.

În toamna anului 1955 părintele Chesarie Gheorghescu a intrat prin concurs la Institutul Teologic Universitar din București, fiind admis pe locul 3 din cei 105 candidați. Aici, studiau teologia ortodoxă peste 400 de studenți. Având în vedere rezultatele din anul I, părintele Chesarie a fost promovat în anul II, pe primul loc, împreună cu părintele Partenie Apetre de către profesorul Dumitru Popescu, un om cu o aleasă pregătire.

Patriarhia Ortodoxă Rusă a oferit Patriarhiei Române câteva burse la Academia de la Moscova – Zagorsk. Dintre cei 10 candidați

teologi propuși pentru studii la Moscova, au fost trimiși, în cele din urmă, doar doi: părintele Lucian Florea și părintele Chesarie Gheorghescu. Înainte de a pleca la Moscova în 1956, monahul Chesarie Gheorghescu a fost hirotonit diacon de către P.S. Iosif Gafton al Râmnicului, la Catedrala din Băile Govora, iar peste doi ani, în vacanța din 1958, a fost hirotonit preot ieromonah tot de către P.S. Iosif, la Sfânta Mănăstire Bistrița, la 15 august (hramul mănăstirii).

Ajungând la Moscova, cei doi bursieri au fost primiți la reședința Academiei Teologice de la Zagorsk (Serghiev Posad) cu multă satisfacție și bucurie, unde au studiat patru ani la rând. În timpul acesta Biserica Ortodoxă Rusă era păstorită de P.F. patriarh Alexei Simanski, de marele mitropolit Nicolae Crutitki, iar lavra Sfântului Serghei de la Serghiev Posad (Zagorsk), unde mai rămăseseră în jur de 70-80 de călugări, era condusă de părintele arhimandrit Namesnic Pimen care, după moartea patriarhului Alexei, a ajuns patriarhul Rusiei.

În timpul celor patru ani de studii, pe lângă preocupările teologice din școală, părintele ierodiacon Chesarie a slujit în limba rusă timp de doi ani, în treapta de diacon, la Academia Teologică de la Moscova, precum și în alte localități: Odessa – la Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului numită Balșoi Fovitan, Chișinău, Leningrad. Vacanțele le făcea la Odessa, Moscova, Chișinău și București.

În cei patru ani de studii la Moscova, părintele Chesarie a fost bursier de gradul I al Academiei Teologice. A frecventat toate cursurile la zi, până în 1960 când a fost declarat licențiat în teologie, cu rezultate excepționale. Teza de licență a fost susținută în limba

rusă la Catedra de Teologie Fundamentală și Apologetică, intitulată *Scurta expunere a celor mai importante opere apologetice N.P. Rojdestvenski, V.D. Kudrevțev-Platonov și S.S. Glagolev și importanța lor pentru un teolog*, lucrare scrisă în limba rusă, în 256 pagini ministeriale, tradusă mai târziu chiar de autorul ei în limba română și tipărită în două ediții (2003, 2010).

În prefața lucrării Părintele Chesarie afirmă că: „în timpul de față când oamenii se străduiesc în general să pătrundă cât mai adânc secretele compoziției lumii și ale celor legi care stau la baza vieții și a existenței lumii externe; când știința, în virtutea evoluției sale normale, se străduiește în întregime să creeze cele mai bune condiții pentru fericirea întregii omeniri pe pământ, teologii creștini de asemenea nu rămân indiferenți față de misiunea lor”². Lucrarea nu exprimă numai o misiune teologică, ci și adevăruri de credință. Autorul ne mărturisește că scopul ei este „de a face cunoscut în parte publicului românesc succesul gândirii teologice ruse, conținutul și dezvoltarea istorică în Rusia a științei Apologeticii creștine în cea mai glorioasă epocă a ei de înflorire”³.

Lucrarea este o lumină pentru slujitorii Bisericii ca și pentru cei care se pregătesc să devină preoți. Ea este necesară și celor care se apleacă asupra studiilor religiilor și nu numai. Dr. docent M.A. Starokadomski subliniază în *introducerea* lucrării importanța ei: „prin lucrarea sa literară, autorul a avut intenția de a aduce la cunoștință comunității românești succesul gândirii apologetice ruse și prin aceasta a contribuit la susținerea acelei legături tradiționale și frățești, care unește de secole Bisericile Ortodoxe Rusă și Română”⁴.

Om de muncă și caracter, spirit distins, părintele Chesarie a cucerit la Moscova toată aprecierea și iubirea celor care l-au cunoscut. Aici a avut profesori renumiți ca: pr. prof. Ioan Kazlov, prof. Vasile Dimitrievici Savâcev, prof. Mihail Agafonghelovici Starokadomski, sub îndrumarea căruia a lucrat la teza sa de licență, ș.a. Tot la Moscova a mai cunoscut personalități distinse ale Bisericii Ortodoxe Ruse, gruzine și armenie, printre care pe patriarhul Alexei Simanski, pe mitropolitul Nicolae Crutitki, pe arhimandritul Pimen, starețul Lavrei Sf. Serghie de la Zagorsk, pe arhimandritul Pitirim Neceaiev, devenit arhiepiscop și mitropolit de Volokolamsk și redactor al revistei *Jurnalul Patriarhiei Moscova*, etc.

A fost coleg de an și a rămas prieten foarte apropiat cu actualul patriarh al Georgiei, Ilia al II-lea Siolosvili, cu mitropolitul Filaret Mahobeev al Belorusiei, cu mitropolitul Nicodim Rusnac de Harcov, cu Alexios Abdelkarim, mitropolit de Homs (Siria), coleg de an și de bancă, cel mai bun prieten din perioada studiilor de la Moscova, cu mitropolitul Domețian Dimitar Topuzliev din Bulgaria (trecut la Dom-

nul la 18 septembrie 2017) și cu mulți preoți, mohahi și credincioși din pravoslavnică Rusie și din alte țări ale lumii ortodoxe și catolice.

În perioada anilor de licență, dovedind însușiri deosebite pentru aprofundarea materiilor predate, a obținut rezultate deosebite la studii care i-au deschis drumul spre cercetarea teologică de care a fost animat toată viața. La Academia Teologică din Zagorsk majoritatea era constituită de studenți ruși, dar și de studenți din alte țări: Cehoslovacia, Georgia, Egipt, Siria, Bulgaria, Polonia, România, etc., condițiile pentru studii fiind excepționale.

În mai 1960 părintele Chesarie Gheorghescu, terminând Academia, s-a întors în țară, la Institutul Teologic din București, unde a susținut și examenul de echivalență la pr. prof. dr. Petru Rezuș, de asemenea, cu rezultate foarte bune. Ar fi fost normal ca teza de licență de la Academia Teologică din Moscova a părintelui Chesarie să apară și în limba română. Lucrurile nu au stat așa.

Fiind în Moscova și având în vedere situația înspăimântătoare care se petrecea la noi în țară după decretul ateist 410 cu privire

la desființarea monahismului din România și arestarea multor preoți și călugări precum: pr. prof. Dumitru Stăniloae, prof. Teodor M. Popescu, pr. prof. Benedict Ghiuș, ieromonah Arsenie Papacioc, arhimandrit Roman Braga, arhimandrit Dosoftei Moraru, arhimandrit Dosoftei Florea, arhimandritii Vasile și Haralambie Vasilache, ieromonah Ioan Iovan, ieromonah Mina Dobzeu, arhimandrit Veniamin Nicolae, protosinghel Tit Moldovan ș.a., precum și numeroasele arestări ale marilor profesori patrioți și a multor oameni nevinovați, de asemenea ținând cont și de sutele de mii de persecutați și condamnați în Rusia, atunci părintele Chesarie s-a hotărât, ca la întoarcerea în țară de la Moscova, să facă o călătorie cu avionul pe un alt traseu: Moscova, Praga, Paris, Roma, Atena, obținând cu multă diplomație vizele de călătorie de la ambasadele respective.

Scopul acestei călătorii era ca eventual rămânând în Occident mai mult timp, să aducă la cunoștința forurilor competente din aceste țări pe unde călătorea toate atrocitățile și crimele care se practicau atunci în țara noastră, atât împotriva Bisericii, a monahismului, în special, cât și împotriva poporului român, de către dictatorii trădători care „conduceau” atunci România.

Ajungând la Roma și la Atena și având posibilitatea să ia contact cu anumite personalități politice din acele țări și cu anumiți reprezentanți de la Ambasada Americană din Atena, precum și cu redacția ziarului grec „Y Fonis Tis Elefteria” („Vocea Libertății”), părintele Chesarie a încercat să prezinte la aceste foruri situația catastrofală din țara noastră, mai ales aplicarea decretului 410 care urmărea desființarea monahismului, demolarea multor biserici.

La Ambasada Americană părintele Chesarie era sfătuit să nu se mai întoarcă în România pentru că o să fie arestat. I s-a oferit o călătorie la Ierusalim, iar ei i-ar fi pregătit în acest timp tot ceea ce ar fi avut nevoie pentru a merge ca profesor în America. Grecii erau și ei de aceeași părere și îi spuneau că dacă o să se întoarcă în România, o să fie arestat.

Părintele Chesarie care iubea atât de mult țara în care s-a născut, avea intenții bune și se gândea că este o persoană cu studii și că nu este nici o greșeală să stea de vorbă cu acei oameni și că nu ar exista nici un motiv pentru a fi arestat la întoarcerea în România. Nu și-a dat seama nici o clipă că ceea ce a discutat la acele Ambasade va fi publicat în ziare, dar, din păcate, acele declarații făcute atât la Roma, cât și la Atena au fost publicate în ziarul „Libertății” din Atena.

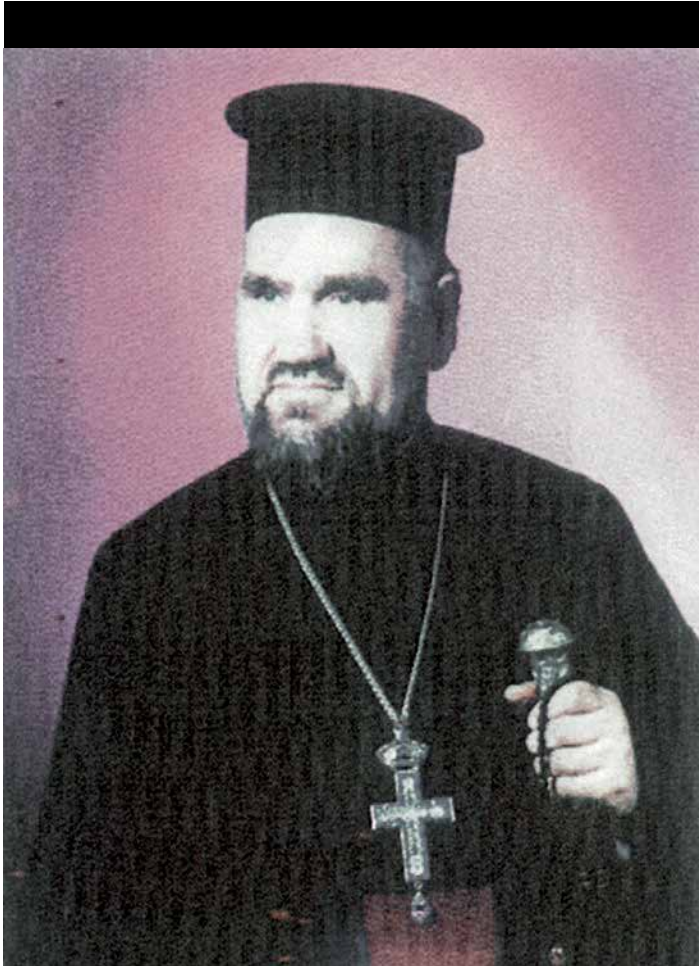
Deși i s-a propus să rămână definitiv la Roma sau la Atena ori să meargă în America, în calitate de preot și profesor, la comunitatea românească, părintele Chesarie s-a întâlnit întâmplător cu un reprezentant român de la Ambasada Română din Atena, care se afla pe strada Odos Alopechis nr. 13 și a fost invitat să facă cunoștință cu domnul consul Căruntu. Pentru început, domnul consul s-a arătat foarte încântat și politicos, oferindu-i părintelui Chesarie pe durata sejurului său în Atena, chiar și un loc la hotelul „Kentricos”. În același timp, domnul consul a încercat să-l inducă în eroare și să-l „asigure” că întorcându-se în țară, nu va avea nimic de suferit. Mai mult decât atât, după ce părintele Chesarie a acceptat să se întoarcă în București, consulul Căruntu l-a însoțit până la aeroport pentru a fi sigur că s-a urcat în avionul de București.

Era 3 decembrie 1960 când a plecat spre

București. Când a ajuns în țară, s-a prezentat la Institutul Teologic, unde a făcut o sumară dare de seamă cu privire la ultima sa călătorie: Moscova, Praga, Paris, Roma și Atena. Fiind filat și suspectat peste tot, peste trei-patru zile a fost chemat la Ministerul Cultelor pentru a face un raport în legătură cu acest voiaj. Aici, a fost arestat în biroul de la Ministerul Cultelor, apoi pus „în libertate” pentru a se întoarce la Institutul Teologic, unde era cazat. Ieșind pe poarta Ministerului și mergând spre Patriarhie, este somat pe stradă și obligat să se urce în mașina Securității, fiind dus la Miliția Capitalei de pe Calea Victoriei.

Din acel moment a început Golgota tânărului teolog, părintele Chesarie, care a durat mai mulți ani de zile. Fiind deja arestat, a fost transferat de la Miliția Capitalei la subsolul penitenciarului Uranus (Arsenalul Armatei), unde a fost anchetat într-un mod foarte brutal timp de un an și douzeci și opt de zile, până când a avut loc procesul său la Tribunalul Suprem din București, fiind condamnat la zece ani plus șapte pentru „trădare de patrie” și răspândire de „literatură interzisă”. În acest timp, a fost anchetat, persecutat și amenințat cu moartea de colonelul de securitate Solomon și de căpitanul Ion Antonescu, ambii fiind de naționalitate evreiască. În timpul anchetei care se făcea noaptea, se petreceau cele mai inumane acte de terorism. De la Uranus a fost transferat la închisoarea Jilava, împreună cu alți nefericiți condamnați pe nedrept, unde au fost torturați cu o cruzime barbară.

În această închisoare, părintele Chesarie a avut posibilitatea să facă cunoștință cu alți deținuți politici, figuri exemplare ale Bisericii și ale neamului românesc, care

suportau cu multă rezistență calvarul carceral. Dintre aceste personalități amintim pe generalul prof. Gheorghe Mosiu, comandantul Gheorghe Marinescu, colonelul Gheorghe Zamfirescu, profesorul Nicolae Balotă care a stat în aceeași celulă și în același pat cu părintele Chesarie, Bartolomeu Anania, pr. arhim. Mina Dobzeu, monahia stareță Veronica de la Vladimirești ș.a. Tot aici se afla și Nicolae Steinhardt, evreu convertit la Ortodoxie în închisoare și botezat de pr. arhim. Mina Dobzeu.

La Jilava erau arestați și condamnați mii de oameni politici. Din cauza condițiilor inumane din închisoare, numeroși oameni se îmbolnăveau și treceau la cele veșnice. În celule era un întuneric permanent întrucât geamurile erau acoperite cu obloane. Condițiile erau de nedescris: mizerie – deținuții politici erau obligați să-și facă necesitățile fiziologice în hârdaie (vase mari) –, foamete, lipsa celor mai elementare îngrijiri medicale, uși pecetluite cu zăvoare zi și noapte, lipsa oricărei speranțe de libertate, înjurăturile și torturile la care erau supuși și multe alte suferințe. Toate acestea dădeau naștere unui calvar de nedescris.

Este foarte greu de descris, chiar și numai în linii generale, umilințele și multele suferințe prin care a trecut acest modest călugăr ortodox român în timpul nedreptei sale condamnări politice, alături de alte zeci de mii de fii ai neamului și Bisericii noastre, persecutați în *Gulagul* românesc de la Uranus, Jilava, Dej, Gherla etc. Împreună cu numeroși cetățeni ortodocși, profesori, ingineri, medici, ofițeri, demnitari, muncitori și țărani, români, sași, maghiari, etc., părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu a suferit rigorile închisorii comuniste, alături de numeroși prelați și călugări catolici și greco-catolici în așa zisa *celulă a preoților*, precum: cardinalul Alexandru Todea de la Blaj, episcopul Ioan Ploscaru de la Lugoj, episcopul George Guțiu de la Cluj, episcopul Alexandru Rusu, decedat la închisoarea Gherla, în 1963, episcopul Iuliu Hârțea de la Oradea, profesorul Nicolae Balotă ș.a., pentru a menționa doar câteva dintre personalitățile ecleziastice și laice din spațiul recluzionar bolșevic.

Petrecând împreună ani la rând de grele suferințe, cum ar putea fi descrise nenumăratele confruntări istorico-teologice și cultural-spirituale pe care părintele Chesarie le întreținea îndeosebi cu reprezentanții Bisericii greco-catolice din închisoare? Dacă la București și Moscova, studentul Chesarie Gheorghescu și-a însușit elemente fundamentale, teoretice ale teologiei ortodoxe, în timpul anilor de închisoare el a avut prilejul să trăiască practic și să pătrundă în mod spiritual, mistic chiar, până la un anumit grad *teologia crucii*, a suferinței și a unirii tuturor în Biserica cea Una a lui Hristos (*Efeseni* IV; *I Timoteni* 3,15), distingându-se în permanență ca un modest și convins monah, teolog ortodox. De aceea, chiar și unii dintre episcopii catolici foarte intransigenți față de clericii ortodocși, văzând comportarea demnă din închisoare a părintelui Chesarie, îl comparau adeseori cu unul din cei 700 de bărbați israeliți din timpul profetului Ilie, care nu și-au plecat genunchii lui Baal (3 Regi XIX, 18). Frații de suferință se refereau la situația contemporană a dictaturii ateiste din țara noastră.

În august 1964 a apărut în ziarul *Scânteia* decretul de grațiere pentru majoritatea deținuților politici din toate închisorile din România. După prezentarea acestui decret, au fost eliberați din închisori. Părintele Chesarie împreună cu părintele Arsenie Papacioc s-au prezentat, în primul rând, la Catedrala Patriarhală și la reședința părintelui patriarh Justinian Marina pentru aducerea la cunoștință a eliberării lor și pentru binecuvântări chiriarhale. Părintele Patriarh care îi prețuia atât pe părintele Chesarie, cât și pe părintele Arsenie

Papacioc, s-a bucurat de revenirea lor în libertate; le-a oferit fiecăruia câte un ajutor de 500 lei și i-a sfătuit să se prezinte la mănăstirile lor de metanie.

Revenind la Cozia, mănăstirea sa de metanie, deși era într-o stare accentuată de epuizare fizică, părintele stareț Gama-liel, frate de călugărie cu părintele Chesarie, precum și ceilalți părinți ai mănăstirii s-au bucurat foarte mult de întoarcerea părintelui Chesarie din închisoare și l-au rânduit să ghideze grupurile frecvente de turiști care treceau prin Mănăstirea Cozia. Pe lângă vizitatorii români, uneori se aflau și anumiți străini din alte țări. Având în vedere faptul că părintele ieromonah Chesarie era o persoană cu studii superioare apreciată, securitatea ateistă îl supraveghea în mod latent din punct de vedere politic urmărindu-l și în mănăstire pentru a-i găsi alte motive de acuzare. Chiar pe linie bisericească a primit dispoziții scrise să se prezinte în fața consistoriului monahal de la Mănăstirea Frăsinei care era condusă atunci de părintele arhimandrit Neonil Ștefan, pentru anumite dări de seamă în legătură cu arestarea sa.

Atât P.S. Iosif Gafton, episcopul Râmnicului, cât și părintele arhimandrit Neonil care a fost coleg cu părintele ieromonah Chesarie, apreciindu-l foarte mult, erau siguri că aceste dispozițiuni erau date de organele politice și că actul în sine era, în fond, o simplă formalitate. Prezentându-se în fața consistoriului monahal de la Mănăstirea Frăsinei, părintele ieromonah Chesarie a fost asigurat de părintele Stareț Neonil și de membrii aceluși consistoriu să fie liniștit și să-și desfășoare ascultarea de preot slujitor în continuare la Mănăstirea Cozia. Organele

securității n-au luat în seamă propunerile consistoriului monahal și au dat dispoziții secrete conducerii Eparhiei Râmnicului potrivit cărora fostul deținut politic părintele Chesarie să fie îndepărtat din obștea Mănăstirii Cozia.

Peste puțin timp, P.S. Iosif a mers personal la Mănăstirea Cozia deoarece a primit un telefon cu dispoziții în care se ordona plecarea urgentă a Sfinției sale. P.S. Iosif care regreta foarte mult această situație, l-a sfătuit pe părintele Chesarie să meargă pentru o perioadă nedeterminată la Mănăstirea Frăsinei, Mănăstirea Horezu sau Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Astfel înainte de Florii, în Sâmbăta lui Lazăr, părintele Chesarie a părăsit Mănăstirea Cozia și s-a prezentat, după sfatul P.S. Iosif, la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde a fost exilat, urmărit și marginalizat de atunci și până acum (1965-2017).

Menționăm că Decretul nr. 410/1959 prevedea desființarea monahismului, mănăstirile urmând a fi transformate în „case de creație” și de profituri scandaloase pentru mai marii Securității. Multe mănăstiri erau închise deoarece câteva mii de călugări și călugărițe au fost expulzați din viața monahală și trimiși forțat în viața laică.

O situație similară se petrecea și la Mănăstirea Dintr-un Lemn, mănăstire istorică și voievodală de călugărițe, fiind pe punctul de dezafectare. Dintre cele peste 75 de maici și surori existente până atunci în mănăstire, după decretul terorist se mai aflau la acea dată (1965) în jur de 10-12 maici bătrâne și bolnave, iar cele 3-4 viețuitoare mai tinere erau tolerate pentru a face față cerințelor profitorilor, cu mese îndestulate, care supravegheau această

mănăstire adusă în pragul falimentului.

Vestita maică stareță Paisia Vasilescu în vârstă de 83 de ani, foarte suferindă sau părintele protosinghel Iosif Rusu în vârstă de 82 de ani, precum și celelalte câteva maici mai tolerate aici, se străduiau să mențină încă flacăra plâpândă care era amenințată de pe o zi pe alta să se stingă definitiv.

În această dureroasă realitate, părintele ieromonah Chesarie a fost primit cu foarte multă bucurie la Mănăstirea Dintr-un Lemn de către maica stareță Paisia. Având binecuvântarea chiriarhală de la Râmnicu Vâlcea, părintele Chesarie a început să officieze cele sfinte ale preoției la biserică și să colaboreze cu puținele maici existente.

De remarcat că importante lucrări de restaurare au avut loc între anii 1938-1939 în timpul maicii starețe Paisia Vasilescu. La această dată s-a reînnoit ctitoria voievodală de la Mănăstirea Dintr-un Lemn, cu chiliile și așezările ei gospodărești, când mănăstirea se afla într-o stare avansată de degradare, mai ales biserica și palatul brâncovenesc. Organizatorul acestor eforturi de consolidare și restaurare a întregului ansamblu fiind marele patriot general colonel Paul Teodorescu, fost ministru al Aerului și Marinei (+17 ianuarie 1981) - ctitor al acestui sfânt așezământ, care este înmormântat în cimitirul bisericeții Dintr-un Lemn. Deși generalul colonel Paul Teodorescu a făcut importante lucrări de reînnoire și înfrumusețare, lucrările de restaurare au continuat.

Astfel, cu același devotament și dragoste față de tezaurul nostru strămoșesc, părintele ieromonah Chesarie, împreună cu conducerea mănăstirii, în frunte cu maica stareță Epiharia Diaconeasa și cu strădania tuturor viețuitoarelor de atunci, au inițiat lu-

IN MEMORIAM

crări de consolidare, întreținere și prezentare a acestui monument istoric și monahal.

Îmbunătățirea Sfințelor Slujbe la biserică, reorganizarea administrativă mai bună, consolidarea unor ziduri contrafort care amenințau dărâmarea caselor din fața bisericii, introducerea curentului electric, canalizarea cu apă curentă, corpuri sanitare decente, colecția de obiecte bisericesti, editarea unor broșuri cu istoricul Mănăstirii Dintr-un Lemn, care este oglinda acestui sfânt așezământ, readucerea majorității maicilor în mănăstire care au fost date afară prin Decretul nr. 410, toate acestea erau activități ostenitoare și costisitoare pentru ameliorarea vieții monahale din această mănăstire.

Aceste încercări de normalizare se petreceau la inițiativa părintelui ieromonah Chesarie care lupta cu multă râvnă pentru redresarea activității monahale, dar și cu emoții de îngrijorare și nesiguranță din cauza autorităților laice, pentru că sus-numitul era acuzat de încălcarea Decretului nr. 410 și era urmărit mereu, fiind pasibil de rearestare în caz de neconformare în raport cu dispozițiile date de Securitate.

Pentru toate aceste eforturi depuse de părintele ieromonah Chesarie pentru buna organizare a vieții monahale în Sfânta Mănăstire Dintr-un Lemn, atât pe plan duhovnicesc, cât și pe plan administrativ, îl putem socoti pe bună dreptate și pe Precuvioșia Sa alături de CTITORII acestui sfânt lăcaș.

În perioada în care a stat la Mănăstirea Dintr-un Lemn, a reluat cursurile de doctorat la Institutul Teologic din București, la secția de teologie sistematică, specializându-se și făcând noviciatul *teologic* sub îndrumarea marelui dascăl și profesor Dumitru Stăniloae, la teologia dogmatică și simbolică.

Fiind prezent la Mănăstirea Dintr-un Lemn, având o conduită exemplară ca peste tot, studii superioare de teologie și apreciat pozitiv de opinia publică monahală și laică, dar, în primul rând, de vrednicul de pomenire părintele patriarh Justinian Marina, care, la 1 septembrie 1972, a hotărât și binecuvântat transferul părintelui ieromonah Chesarie de la Mănăstirea Dintr-un Lemn la Seminarul Teologic de la Curtea de Argeș, numindu-l în funcția de profesor la prima catedră de studiu biblic, de teologie dogmatică și îndrumări misionare, unde a funcționat până la 1 august 1977.

În această perioadă la Seminarul Teologic special din Curtea de Argeș, pr. prof. dr. Chesarie Gheorghescu a îndrumat peste 300 de elevi teologi, majoritatea fiind ardeleni și bănățeni, care au devenit

preoți la unele parohii vacante din Ardeal și Banat, purtând lumina spirituală a Evangheliei și mulți dintre ei evocând cu regret și admirație, chiar și acum, personalitatea ilustrului lor profesor și îndrumător spiritual, a părintelui Chesarie Gheorghescu.

În calitate de profesor, având și funcția de director în ultimii doi ani, la 8 septembrie 1973, a fost ridicat la rangul de arhimandrit. La 30 iunie 1980 (fiind el însuși profesor la Seminarul de la Curtea de Argeș), a obținut titlul de *doctor în teologie*, publicând și susținând bine cunoscuta sa teză de doctorat *Învățătura Ortodoxă despre Iconomia Dumnezeiască și Iconomia Bisericească*, lucrare de actualitate deosebită: „Prezența Bisericii în lume și actualizarea operei de răscumpărare prin ea se înscriu astfel în planul iconomiei divine. Ea cuprinde în sine, în chip potențial, pe toți din trecut, prezent și viitor, și este în același timp *lumina lumii* (Matei 5, 14-15; Ioan 1, 9). Iconomia divină a devenit astfel izvorul și temelul iconomiei bisericesti. Lucrarea cunoscută sub denumirea de *iconomie bisericescă* există în Biserica Ortodoxă, își are izvorul în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. În toată opera ei de-a lungul secolelor, Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, aplicând fie iconomia, fie acrivia, a urmărit din dragoste pentru oameni să facă vie prezența ei în lume și să îndeplinească întocmai porunca și cuvintele Domnului: *Mergeți în toată lumea și predicați Evanghelia la toată făptura* (Marcu 16, 15) sau: *Mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului, Amin* (Matei 28, 19-20)¹⁵.

Pregătirea, calitățile spirituale, preocuparea constantă pentru organizarea vieții monahale, relațiile cu preoții ortodocși din Occident, în pofida supravegherii permanente, au constituit calități fundamentale pentru a i se încredința părintelui Chesarie, la 1 august 1977, din partea P.F. patriarh Iustin Moiesescu, funcția de exarh al Sfințelor Mănăstiri din Arhiepiscopia Bucureștilor, funcție deținută până la 1 august 1988. Cu toții știm că, după 1977, nu a fost o perioadă de relaxare a regimului politic comunist. Dimpotrivă. Cu toate acestea, nu putem trece cu vederea curajul și insistența părintelui arhimandrit Chesarie de a face totul pentru a determina intervenția rapidă atât a înaltelor autorități bisericesti, cât și a statului comunist pentru refacerea vieții monahale în România, aflată într-un regres vizibil. În numeroase rapoarte pe care le înainta Departamentului Cultelor, propunea măsuri concrete pentru protejarea, conserva-

rea, consolidarea și restaurarea mănăstirilor care, fiind administrate și patronate de biserică, nu aveau mijloacele materiale pentru a-și îndeplini misiunea. Astfel, spre exemplu, într-un raport din 30 august 1978, cerea cu insistență P.S. episcop Iosif al Râmnicului și Argeșului să se implice efectiv pentru introducerea curentului electric, asphaltarea drumurilor care legau mănăstirile de drumurile principale, refacerea acoperișurilor și gardurilor, angajarea personalului muncitor în mănăstiri, introducerea mănăstirilor în circuitul turistic, organizarea unor ateliere de producție, specializate, restaurarea urgentă a mănăstirilor declarate monumente istorice și care fac parte din patrimoniul național și, extrem de important, repopularea așezămintelor monahale cu preoți și călugări.

În timpul exarhatului său au fost primiți în mănăstiri aproximativ 300 de tineri și tinere, iar călugării și rasofozii a oficiat personal la peste 300 de persoane care și-au închinat viața Domnului sub această formă, numai în Arhiepiscopia Bucureștilor, dar și în Eparhia Râmnicului și Argeșului.

Ca îndrumător al monahismului tânăr, a format o serie de noi călugări care sunt acum oameni de calitate în mănăstirile și schiturile Bisericii Ortodoxe Române, unii dintre ei devenind stareți și starețe, episcopi și mitropoliți.

Ca exarh, Sfinția Sa a adus o contribuție substanțială și la cursurile organizate de Arhiepiscopia Bucureștilor cu ghizii de la monumentele istorice bisericesti, în mai multe serii, la Techirghiol. La acestea Preacuvioșia sa s-a străduit să fie înțeles și ascultat cu atenție, ținând prelegeri de o înaltă ținută academică, printr-o expresivitate a discursului, o coerență logică și un stil ra-

finat. Cursurile sale constituiau momente de adevărată încântare sufletească, primate de serii întregi de ucenici, călugări și monahii, de preoți și de teologi din aproape toate colțurile țării.

În calitate de exarh, pr. prof. dr. Chesarie Gheorghescu a călătorit în Elveția, Belgia, Anglia, Franța, Italia, Grecia, Cipru, precum și în Israel de mai multe ori. Peste tot a luat contact cu înalte fețe bisericesti, precum: Robert Runcie, Primatul Angliei, Michel von Paris, superiorul Mănăstirii benedictine Chevotogne (Belgia), Pater Luc Mattel de la Congregția Asumptionistă din Roma, Daniel Gelsi cu care legase o strânsă prietenie. În străinătate, a participat la întruniri interteologice și a conferențiat despre Biserica Ortodoxă Română și monahismul românesc.

Părintele arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu a fost un exarh realist și un model de autentic călugăr al secolului al XX-lea. Poate fi socotit și numit pe drept cuvânt Arhitectul acestui nou reviriment al monahismului românesc din timpul dictaturii ateiste la români. Strălucit prin faptele sale mărețe, a rămas veșnic în amintirea atâtor generații de călugări și călugărițe, preoți și credincioși care nu-i uită viața, lucrarea, încercările și mărturisirile sale.

În anul 1988 este înlăturat din funcția de exarh de către Securitate și este trimis din nou la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde avea domiciliu permanent. Dar, nefiind primit din motive greu de înțeles, a fost obligat să accepte funcția de stareț la Mănăstirea Curtea de Argeș până în anul 1994, când se retrage definitiv la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Cu o viață presărată de suferință, părintele Chesarie a continuat în tăcere, rugăciune și răbdare, jertfelnicia sa, fiind convins că nimic nu

este mai frumos decât a suferi pentru Hristos. A avut privirea în față, a traversat glorios sub o dictatură foarte greu de suportat; s-a străduit în tot acest timp să fie un monah modest, dar bine orientat, un dascăl iscusit, un mare exarh al mănăstirilor în cele mai grele timpuri ale comunismului. A fost un simbol al monahismului și pot spune că și-a iubit cu adevărat semenii cu dăruire și lepădare de sine și a slujit Biserica și neamul.

Viața părintelui Chesarie a fost a unei mari iubiri față de semenii săi, caracterizată de integritate și moralitate. Următor a lui Dumnezeu a iertat neputințele și slăbiciunile oamenilor, rugându-se fierbinte pentru îndreptarea și mântuirea lor. După o viață de luptă, pe data de 14 iunie 2017, preacuviosul părinte arhimandrit Chesarie, slujitor al Bisericii Luptătoare, Mărturisitoare și Mântuitoare, s-a dus să-și continue lucrarea și osteneala în Biserica Triumfătoare. S-a dus cu sufletul împăcat că s-a luptat cu ajutorul lui Dumnezeu pentru a menține buna organizare a vieții monahale, în general, dar în special la Mănăstirea Dintr-un Lemn, atât pe plan duhovnicesc, cât și administrativ.

A murit smerit, sărac, neavând nici o avere. Singura dorință a fost de a fi înmormântat în mormântul pe care și-l pregătise cu mulți ani în urmă, mormânt ce se află lângă Biserica de piatră - pentru a fi cât mai aproape de Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului pe care a slujit-o cu multă dăruire până la ultima suflare.

Aduc mulțumiri cu smerenie și profundă recunoștință Î.P.S. părinte Varsanufie, arhiepiscopul Râmnicului care a fost alături de P.C. părinte Chesarie, sprijinindu-l în suferință, cu vizite la chilia Părintelui, cu sfaturi, rugăciuni și sfânta spovedanie, încurajân-

IN MEMORIAM

du-l în boala de care era cuprins. Acest lucru a însemnat o binecuvântare de la Dumnezeu pentru P.C. părinte Chesarie, pentru a putea călători liniștit în cealaltă lume – la viața veșnică.

Pe 17 iunie 2017 a fost înmormântat cu cinste la Sfânta Mănăstire Dintr-un Lemn de către Înaltpreasfințitul părinte Varsanufie, arhiepiscopul Râmnicului, în prezența întregului sobor de maici și surori, a multor stareți și starețe, monahi și monahii, a peste 50 de preoți și a unui numeros public care l-a petrecut cu mult respect pe ultimul său drum.

În perioada foarte grea a dictaturii ateiste care urmărea desființarea vieții monahale, românii adevărați luptau cu credință în Dumnezeu și demnitate față de poporul român pentru apărarea valorilor istorice constituite de înaintașii lor. Așa a rânduit Dumnezeu ca Mănăstirea Dintr-un Lemn, în ciuda vremurilor rele, să fie cercetată și ajutată de personalități precum generalul colonel Paul Teodorescu (+1981), iar mai apoi și de părintele arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu (+2017), râvnitori de a sluji Bisericii și Patriei străbune cu credință și cu toată dăruirea lor.

Având în vedere ostenele lor depuse pentru înfrumusețarea acestui sfânt lăcaș, Mănăstirea Dintr-un Lemn devenise ca o familie pentru ei. În perioada de vară domnul general venea aici, fiind așteptat și primit cu multă bucurie. La această mănăstire l-a cunoscut și pe P.C. părinte arhimandrit Chesarie. În scurt timp, s-a legat o strânsă legătură sufletească între ei datorită scopului comun pe care îl aveau pentru această mănăstire.

Nu puține au fost zilele când se întâlneau și discutau despre suferințele pe care le-au suportat în închisorile comuniste, despre situația grea prin care trece România și Biserica Ortodoxă, dar și când mergeau împreună la anumite activități gospodărești. P.C. părinte Chesarie își amintea cu drag cum mergea cu domnul general la grădină, reparau gardurile, se consultau ce trebuie să mai facă pentru ca Mănăstirea Dintr-un Lemn să arate cât mai bine. Când timpul le permitea, mergeau prin sat și cercetau oamenii săraci.

Cunoscându-l îndeaproape pe părintele arhimandrit Chesarie, domnul general Paul Teodorescu avea o apreciere și un respect față de Preacuvioșia sa. Într-una din cărțile părintelui Chesarie am găsit o corespondență în care domnul general spune: „În cei șapte ani cât am stat la Mănăstirea Dintr-un Lemn, am avut prilejul să-l cunosc foarte bine pe părintele arhimandrit Chesarie, a fost un perfect îndrumător al tinerei conduceri, din punct de vedere administrativ

și spiritual. Serviciul deosebit și prelegerile ținute au adus atâta mulțime, duminicile și sărbătorile, încât Biserica este cu totul neîncăpătoare”⁶.

Dându-și seama de pregătirea teologică înaltă a părintelui arhimandrit Chesarie, domnul general Paul Teodorescu dorea să îl ajute, intervenind chiar la P.F. Patriarh pentru a obține unele aprobări în favoarea Sfinției Sale. Atunci când nu reușea, regreta foarte mult și îl încuraja pe părintele cu exemple din trecutul istoriei când greutățile erau și mai aprige. Îl sfătuia să nu se descurajeze, spunând: „și din loviturile primite să faceți mijloace, arme de luptă pentru a izbuti și veți spune ca și Nansen, am continuat și am izbutit”⁷ și multe alte exemple. Aceste încurajări nu erau întâmplătoare, veneau din partea unui om care trecuse prin rigorile închisorii comuniste – ambii știind ce înseamnă suferința, se ajutau reciproc atunci când era nevoie.

Dacă în timp Mănăstirea Dintr-un Lemn a devenit cunoscută atât în țară, cât și în străinătate, se datorează, în primul rând, Sfinției icoane făcătoare de minuni a Maicii Domnului, dar și prezenței în mănăstire a domnului general Paul Teodorescu, fost ministru al Aviației și Marinei și a părintelui arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu, amândoi devotați pentru îngrijirea și înfrumusețarea Mănăstirea Dintr-un Lemn, dar și a luptei dârze împotriva comunismului.

Pentru toate aceste ostenele Maica Domnului i-a binecuvântat, rânduiind ca ei să-și odihnească somnul de veci în această mănăstire, sub Acoperământul ei cel luminos, unde sunt pomeniți la fiecare liturgie. Prin răbdarea, smerenia, prin râvna față de Biserică și țară și iubirea față de oameni, au rămas modele de urmat (*Evrei 7, 13*) pentru noi toți, prin viața lor sacrificată prin mucenicie albă, foarte încercată până la moarte.

Bibliografie

Arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu, *Învățătura ortodoxă despre Iconomia divină și Iconomia bisericască*, ediția a II-a, Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2001.

Arhimandrit Chesarie Gheorghescu, *Iisus Hristos - Calea, Adevărul și Viața noastră (Ioan 14,6)*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2004.

Arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu, *Ofrandă cu smerită închinare pe altarul sfânt al preoției slujitoare*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2009.

Arhimandrit Chesarie-Constantin Gheorghescu, *Studii de teologie fundamentală și apologetică*, ediția a II-a, Râmnicu-Vâlcea, Editura

Conphys, 2010.

Arhimandrit dr. Chesarie Gheorghescu, *Scurte însemnări obiective despre monahismul ortodox din România*, Mănăstirea Dintr-un Lemn, 2013.

Ștefan Georgescu, *Părintele Arhimandrit Chesarie - momente triste și raze de lumină din viața sa*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2005.

Dr. Magda Manolache, *Arhimandritul Dr. Chesarie Gheorghescu - la 50 de ani de slujire preoțească la altarul sfânt al Bisericii străbune*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2006.

Monahia Miriam-Felicia Cărămidaru, *Părintele Arhimandrit Dr. Chesarie Gheorghescu (scurte relatări obiective despre viața sa)*, Mănăstirea Dintr-un Lemn, 2012.

IN MEMORIAM: PRIEST CHESARIE GHEORGHESCU (1929-2017)

The article presents the life and the activity that was dedicated to the Orthodox Church of priest Chesarie Gheorghescu.

Keywords: Chesarie Gheorghescu, patriarch Justinian Marina, „Dintr-un Lemn” Monastery, General Paul Teodorescu, Cozia Monastery

NOTE

1 Sfânta Mănăstire Dintr-un Lemn.

2 Arhimandrit Chesarie-Constantin Gheorghescu, *Studii de teologie fundamentală și apologetică*, ediția a II-a, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2010, p. 15.

3 Ibidem, p.15.

4 Ibidem, p.12.

5 Idem, *Învățătura ortodoxă despre Iconomia divină și Iconomia bisericască*, ediția a II-a, Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2001, pp. 411-412.

6 Ștefan Georgescu, *Părintele Arhimandrit Chesarie - momente triste și raze de lumină din viața sa*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2005, p. 323.

7 Ibidem, p. 326.